

Sverige flockar sig - containerföreställningar

Föreställningar om maktordningar som stora sfärer kallas containerföreställningar: chimärer av stora lådor eller sfärer som omsluter mängder med saker.

Förutom mode, kolonialism och kapitalism så använder vi gärna containerföreställningar på kultur. Folk påstås vara annorlunda för att de skulle komma från en annan kultur. Som om kulturer vore lådor snarare än vanor som trasslar in sig i varandra.

Drömmen om nationalstaten

Med hjälp av den borgerliga drömmen om nationalstater pekas Sverige ut som en stor låda som omsluter ett landområde. Det som befinner sig därinne i sverige-containern skulle vara svenskt. Insekter pekas ut som svenska insekter och fåglar pekas ut som svenska fåglar. Det blir väldigt mystiskt. Speciellt då exempelvis många svenska svalor bor halva året i Sydafrika. Tja, i Sydafrika? Svalor borde väl främst hålla sig över Sydafrika?

Containerföreställningar om nationalstaten Sverige frestar oss att prata om invandrare. Men vadå vandra in? Inuti vad? "Hallå! Ser ni inte? Jag är instängd härinne! Kan någon släppa ut mig!"

Sverige flockar sig

Staten Sverige är mindre än deklarationsblanketten på köksbordet. Sverige flockar sig i dokument, i flaggor, i körkort, i sammanträdesrum och genom olika ceremonier.

Sverige är inte större än vardagliga deklarationsblanketter, stämplar eller handlingar som relaterar sig till Sverige. Däremot är Sverige många. Flockar av sverigehandlingar åkallar och återskapar Sverige. Men inte ens dessa sverigehandlingar är renodlade. När jag skriver under deklarationsblanketten åkallas min adress och lägenhet i Hammarkullen. Underskriften åkallar också min släkt och min familj. Dessutom åkallar underskriften kön och könsordning.

Och så lovar underskriften på deklarationsblanketten att inkomsten är korrekt redovisad.

Makt är inte en stor borg. Makt skapar sig utrymme genom att flocka sig. Det öppnar genast upp utrymme för motstånd. Ifall makt och befrielse flockar sig så blir befrielsen inte något som behöver ske i en avlägsen framtid. Så fort kapitalism, mode eller stat uppstår så skapas utrymme. Utrymme som kan användas för befrielse.

Per Herngren
4 oktober 2014

Texten är utkast för boken *Mode och motstånd* av Otto von Busch och Per Herngren (Korpen, 2016).

Makt flockar sig

Makt skapar utrymme genom att flocka sig. Makt blir inte större. Makt blir fler.

Flockar är relationer, något som sker mellan. Och relationer är aldrig solida. En flock av bufflar och hjortar kan dra till sig en flock med kohägar. Flockar ger gärna utrymme till varandra. På samma plats. Organisationer och maktpyramider föreställs istället fungera som solida stenkolossoer, de skulle inte kunna existera på samma plats. Till skillnad mot stenbumlingar genererar flockar öppningar och mellanrum. Mellanrum där det ibland ges möjlighet att klämma sig fram.

När stater och diktatoriska företag myllrar fram trampar de upp utrymme som även kan användas för befrielse. Makt öppnar upp för motstånd, lydnad öppnar upp för olydnad. Makt fungerar på så sätt som motsatsen till våld och tvång.

Även motstånd trampar upp utrymme för makt. Olydnad gör lydnad möjligt.

Makt skapar mellanrum

Ifall en ordning dominerar så måste det existera andra ordningar att dominera över. På samma plats.

Ifall makt och befrielse flockar sig får vi överge föreställningen om befrielse som något som sker i en avlägsen framtid då *Systemet* till slut har krossats. Befrielser blir istället till genom att börja hänga med varandra, när vi söker efter vatten tillsammans.

Befrielse är inte likhet eller enhet. Det är ständigt skapande av skillnad. Flockar av revolutioner och befrielser blandar sig med varandra. De trängs. De tar plats och ibland tränger en befrielse undan en annan befrielse. Men det kan också hända att befrielser söker sig till varandra, samverkar och tränger undan gamla etablerade ordningar.

Jämlik fördelning av makt och resurser kan tränga undan och ersätta en orättvis ordning. Det kan ske i ett kvarter eller i ett arbetslag. När det börjar fungera tillräckligt väl smittar metoden för jämlikhet av sig och så börjar rättvisare ordningar återskapas på andra platser. Men det är aldrig den stora Jämlikheten som tar över. Jämlikheten får liv genom att sätta sig i våra kroppar, i våra linnen och skjortor, i sättet att prata med varandra, i hur vi samarbetar och samtalar, i hur vi tar beslut tillsammans. Motstånd och demokrati lever genom att flockas.

Per Herngren

2015 02 07, version 0.1.2

Texten är utkast för boken *Mode och motstånd* av Otto von Busch och Per Herngren (Korpen, 2016).